

5. Obrazložitev razporeda dohodkov proračuna po namenih

01 VZGOJA, IZOBRAŽEVANJE IN OTROŠKO VARSTVO

V preteklem letu je občina intenzivno reševala najbolj pereče probleme vzgoje in izobraževanja; zato je potekalo v znamenju uresničevanja programa gradnje VVZ in šol iz samoprispevka. Priprave na gradnjo posameznih objektov so prav spričo zapletenega stanja na področju zemljiške ureditve, urbanizacije, projektiranja in podobno daljše, kot je bilo mogoče pričakovati in so precej podaljšale predvidene roke. Šele letošnje leto bo, vsaj tako kaže, temeljita prelomnica pri gradnji šol in vrtcev. Po programu bo zgrajen nov vrtec v Zadvoru za 70 otrok, šola v Zalogu z 12 učilnicami, šola v Novem Polju z 8 učilnicami ter vrtec v Novih Jaršah za okoli 200 otrok. V tem vrtcu bo prostor tudi za 3 oddelke dojenčkov.

Spričo izredno povečane dejavnosti na področju varstva in šolstva (večje število oddelkov v vrtcih in šolah), bo potrebno TIS zagotoviti več dodatnih sredstev. Te zahteve bodo v prihodnosti še večje, kajti gradnja VVZ in šol iz samoprispevka že sama po sebi narekuje večje obveznosti občinskim skupščinam na tem področju. Večji del potrebnih sredstev zagotavljamo s spremembo delitvenih razmerij med občino, mestom in TIS, 1.551.000 dinarjev pa še kot dotacijo iz proračunskih sredstev.

Organizirana predšolska vzgoja ustvarja otrokom možnosti za uspešno vključevanje v šolsko delo. Še vedno pa ostaja odprt problem predšolske vzgoje kmečkih otrok. Vzgojnovarstveni zavodi se bodo morali še bolj zavzemati za usklajeno vzgojo v družini in zavodu.

Program gradnje otroških vrtcev predvsem iz proračunskih sredstev in sredstev sklada za otroško varstvo smo v lanskem letu v celoti realizirali. Tako je v vzgojnovarstvenih zavodih na Vevčah, v Slapah, na Kodeljevem, v Zalogu in Jaršah bilo zagotovljeno nad 700 novih mest za predšolske otroke. Poleg tega smo s pomočjo temeljne izobraževalne skupnosti prenovili oddelke na Pokopališki cesti, kjer je sedaj prostora za 80 dojenčkov, ki živijo resnično v zelo urejenih razmerah. S tem se je odstotek vključenih otrok v organizirano varstvo povečal s 25 % na približno 35 %. Ko bo v celoti uresničen program gradnje vzgojnovarstvenih zavodov iz naslova samoprispevka, pa bo odstotek vključenih otrok v varstvu že blizu 40 %.

Že v lanskem letu so vzgojnovarstveni zavodi prešli na diferencirano plačevanje oskrbnin. Načelo, kdor ima več, naj več plača, se je v praksi docela uveljavilo. Vendar pa je sistem oskrbnin še nedodelan in bo potrebno še precej trdega dela, upoštevanja številnih predlogov in najširše obravnave med občani, da bo lahko upošteval resnične možnosti staršev. Kriteriji za financiranje vzgoje in izobraževanja bodo enaki kot v preteklem letu, tako da vzgojno delo na tem področju ne bo prizadeto. Vsa naša prizadevanja morejo stremiti za tem, da bomo že na začetku tega leta izdelali na dosedanjih izkušnjah takšen diferencirani sistem obračunavanja oskrbnin, ki bo omogočal staršem z nižjimi in poprečnimi osebnimi dohodki, da bodo plačevali manj, drugim z boljšimi osebnimi dohodki pa v skladu z njihovimi možnostmi. Zavodi pa naj si skupno z drugimi strokovnimi službami in organizacijami prizadevajo del prostih oziroma novopridobljenih kapacitet nameniti varstvu socialno prizadetih in vzgojno zanemarenih otrok. Potrebno je tudi širiti oblike občasnega varstva predšolskih otrok tam, kjer ni možnosti vključitve v organizirane oblike varstva. V male šole naj bi vključili vse btroke leto dni pred vstopom v šolo. To dejavnost je treba v celoti širiti tudi na primestno področje.

V letu 1973 bodo prizadevanja vzgojnih in izobraževalnih zavodov usmerjena k reševanju vsebinskih problemov vzgoje in izobraževanja. Med osnovne naloge spada nedvomno tudi problem osipa. Glavni vzroki visokega osipa učencev v osnovni šoli so bolj ali manj znani. Ob tem, da si vse bolj prizadevamo izboljšati materialno osnovo šolstva, bo potrebno nekatere zastarele metode pouka v celoti nadomestiti z aktivnimi metodami, kot so skupinski pouk, polprogramirani in programirani pouk. Vzoredno s tem bo treba v bodoče še bolj skrbeti za strokovno izpopolnjevanje učiteljev, zlasti glede aktivnih metod dela, idejnosti pouka in sodobne psihološke didaktične in metodične usposobljenosti. Nov učni načrt bo omogočil učiteljem tesnejšo povezanost učne snovi z življenjem in s tem aktiviral učence ter pri njih razvijal delovne navade bolj kot doslej.

Mnogi učenci oddelkov podaljšane bivanja žive v neurejenem družinskem okolju in doma nimajo možnosti za redno učno delo. Precej učencev je v preteklem šolskem letu izdelalo razred le s pomočjo podaljšane bivanja. S tem pozitivni rezultati nalagajo šolam, da v oddelkih podaljšane bivanja še intenzivneje izkoristijo čas za učenje, prosti čas pa organizirajo pestrejši in za otroke vabljivejši ter koristnejši.

V tekočem letu so v proračunu zagotovljena tudi sredstva za sofinanciranje oskrbe socialno šibkejših učencev 5. razredov osnovnih šol pri obveznem pouku smučanja.

Prizadevali si bomo, da bi organizirali enotno bazo za uresničevanje programa šole v naravi, in to v Martuljku. Učenci vseh moččanskih šol bodo lahko v dveh zimskih mesecih končali pouk smučanja pod strokovnim vodstvom smučarskih učiteljev, pa tudi drugim otrokom bo zagotovljena možnost smučanja v zimskem času, in to po zelo zmernih cenah.

Za redno poslovanje sklada, ki bo v prihodnjih petih letih investitor gradnje šolskih in vzgojnovarstvenih objektov po programu, ki je bil sprejet na referendumu, je potrebno v proračunu zagotoviti v letošnjem letu 60.000 dinarjev.

03 KULTURNO-PROSVETNA DEJAVNOST

V občinskem proračunu zagotavljamo sredstva za financiranje knjižnice Jožeta Mazovca, glasila občinske konference SZDL Naša skupnost, glasila pogodbene skupnosti Občan, za štipendije ter za spomeniško varstvo.

V glavnem namenu 13. – Družbeno-politične organizacije in društva pa so zagotovljena sredstva za amatersko kulturno-prosvetno dejavnost v okviru zveze kulturno-prosvetnih organizacij in društev v znesku 135.000 dinarjev oziroma 12 % več kot v letu 1972.

Prizadevanja za dvig kulturne ravni se odvijajo v amaterskih in profesionalnih kulturno-prosvetnih organizacijah pa tudi v drugih organizacijah in delovnih skupnostih. Dosedanje izkušnje so pokazale, da ni dovolj prepustiti skrb za kulturo samo ljudem, ki se z njo poklicno ukvarjajo. V ta proces moramo vključiti občana kot aktivnega sodelavca pri dvigu splošne kulturne ravni. Pri teh prizadevanjih imajo odgovornost tudi občinska skupščina, krajevne skupnosti, delovne organizacije ter zlasti občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij.

Zakon o kulturnih skupnostih je na področju kulture prinesel vrsto novosti. Že začasno novoustanovljena ljubljanska kulturna skupnost je svoj program zasnovala tako, da se kažejo enotnejša politika ter smotnejše naložbe v kulturno dejavnost na področju celotne Ljubljane.

Z družbenimi dogovori, ki so jih podpisale vse ljubljanske občine in s tem v celoti prenesle lanskeletna sredstva za kulturno dejavnost ljubljanski kulturni skupnosti, je nastal temelj za enotno financiranje profesionalne kulturne dejavnosti v Ljubljani. Še

vedno pa obstaja dilema o amaterski kulturni dejavnosti. Dosedaj so občinske skupščine z vsakoletnimi dotacijami skrbele za razvoj kulturnih društev in amaterskih gledaliških družin. Že v letošnjem letu pa so občinska združenja prosvetno-kulturnih organizacij oblikovala enoten program razvoja te dejavnosti ter seveda v skladu s tem programirala tudi potrebna sredstva. Tako bo v prihodnje občinska skupščina dodeljevala dotacijo za zvezo kulturno-prosvetnih organizacij ljubljanski kulturni skupnosti, ki pa bo na osnovi programa ta sredstva dodeljevala posameznim kulturno-prosvetnim organizacijam.

Občinsko glasilo Naša skupnost, ki ga je v lanskem letu že prejela vsaka družina na dom, je resnično postalo pomemben dejavnik na področju informiranja. Spričo tega je potrebno Naši skupnosti še naprej zagotavljati ustrezna sredstva za njeno razširjanje, predvsem pa pomagati pri oblikovanju še boljšega koncepta njenega dela. V celoti se sredstva za kulturno-prosvetno dejavnost povečujejo za 14 %.

04 SOCIALNO VARSTVO

Preventivna in kurativna dejavnost socialnega varstva obsega predvsem družbeno skrb za varstvo družine in mladostnikov, varstvo polnoletnih, ostarelih in onemoglih občanov in boj proti vsem družbeno negativnim pojavom s področja socialnega varstva, kakor tudi operativno analitično dejavnost. Za socialno delo in reševanje socialnih problemov ter družbeno negativnih pojavov ob upoštevanju zmanjšanja in odpravljanja socialnih razlik je potrebno v letu 1973 zagotoviti finančna sredstva, ki so za 10 % večja kot lani.

V vzgojnih in drugih zavodih je 92 otrok, od tega 67 telesno in duševno prizadetih, 28 pa je vedenjsko in osebnostno motenih. Za 60 otrok plačujemo oskrbnino delno ali v celoti iz sredstev občinskega proračuna. Zanje je predvidenih 810.000 dinarjev.

V reji je letno poprečno 50 otrok, za katere plačuje rejnino delno ali v celoti občinski proračun. Ker je ta oblika varstva otroka vzgojno zelo primerna in tudi finančno najbolj sprejemljiva, jo kaže razvijati. Da bi višino rejnine prilagodili življenjskim stroškom in jo uskladili z rejinami v ostalih ljubljanskih občinah, je potrebno za rejnine nameniti 140.000 dinarjev.

Šolske mlečne kuhinje nudijo malice in enolončnice osnovnošolskim otrokom. Iz proračunskih sredstev prejema malice približno 10 % šolskih otrok, ki so zdravstveno in materialno ogroženi. Zagotoviti je potrebno 103.500 dinarjev ali 15 % več kot v lanskem letu.

V vzgojnovarstvenih zavodih in oddelkih podaljšanega bivanja pri osnovnih šolah je bilo v varstvu v preteklem letu 110 otrok, ki je zanje plačevala oskrbnino delno ali pa v celoti občina. Ti otroci so socialno in vzgojno ogroženi. Zunaj varstva je takih otrok še približno 380. Zato bo v tem letu del novih varstvenih kapacitet potrebno uporabiti predvsem za take otroke. Za to dejavnost je potrebnih 110.000 dinarjev ali 26 % več kot lani.

V domovih je 142 starejših občanov; od tega je 35 samoplačnikov, za 107 občanov pa plačujemo oskrbnino delno ali v celoti iz sredstev občinskega proračuna. Za plačilo oskrbnin je potrebno zagotoviti 1.070.000 dinarjev.

V letu 1973 je predvidena še vrsta drugih dejavnosti v skrbi za starejše občane. Stalne socialne podpore prejemajo občani, ki nimajo nobenih drugih virov za preživljanje in so pridobitno nesposobni. Stalne socialne podpore prejema 152 občanov, od tega 148 občanov stalno, 4 pa začasno. Občanom, ki jim je podpora edini vir preživljanja, je družbeno pomoč potrebno povečati in uskladiti z drugimi ljubljanskimi občinami. Za stalne socialne podpore je potrebno 320.000 dinarjev ali 13 % več kot v preteklem letu.

Enkratne podpore prejemajo občani, ki so zašli v težak materialni položaj in potrebujejo enkratno, takojšnjo pomoč. Gre pred-

vsem za pomoči ob elementarnih nezgodah in stroške za vozovnice nezaposlenim ob vrnitvi v domači kraj. Za leto 1973 ocenjujemo potrebo po enkratnih podporah na 70.000 dinarjev.

Kadrovske podpore je dolžna zagotoviti občina družinskim članom, katerih hranilec je na odsluženju kadrovskega roka. Predvidevamo, da bo v tem letu potrebno za kadrovske podpore 30.000 dinarjev.

Pogrebni stroški nepremožnih so namenjeni nezavarovanim osebam brez svojcev ali pa tedaj, če njihovi svojci niso plačilno sposobni. Za te stroške je predvideno 10.000 dinarjev.

Preživninsko varstvo kmetov je proračunska postavka, ki zagotavlja na podlagi občinskega odloka o preživninskem varstvu kmetov, katerim je bila zemlja arondirana, preživnino ob upoštevanju socialnih kriterijev. Do preživnine je upravičenih 22 kmetov. Za to obliko pomoči je predvidenih 90.000 dinarjev.

Za klub zdravljenih alkoholikov naj bi prispevali 45.000 dinarjev. Ker se je center za zdravljenje alkoholikov na Škofljici odločil iz utemeljenih strokovnih razlogov, da bo sprejemal v zdravljenje samo alkoholike, ki bodo imeli po odpustu možnost vključiti se v klub, je finančna pomoč nujna. Sedaj delujeta v občini že dva kluba zdravljenih alkoholikov, pri katerih prispeva občina sredstva za zdravnika, socialno delavko in patronažno sestro.

VARSTVO BORCEV NOV

Osnova za reševanje problemov borcev NOB sta občinski odlok o družbeni skrbi za udeležence NOB in njihove družinske člane.

Materialna pomoč v preteklem letu je bila v okviru zmogljivosti proračuna in republiške dotacije za kmete – borce.

V januarju 1972 je bilo izplačanih skupno 247 priznavalnin in denarnih pomoči, v decembru istega leta pa 214. Enkratnih denarnih pomoči je bilo dodeljenih 211.

Vzrokov za tako zmanjšano število prejemnikov je več. Finančna skrb za nekaj prejemnikov – nosilcev spominskega znaka 1941, ki so prejeli priznavalnino iz občinskega proračuna, je prešla na republiški proračun, če so izpolnjevali pogoje republiškega zakona o priznavalninah. Pri vsakoletni reviziji pomoči pri šolanju je bilo ukinjenih nekaj pomoči, ker so prejemniki končali šolanje, prejeli štipendijo ali pa prekoračili cenzus dohodkov na družinskega člana. Nekaj prejemnikov denarne pomoči se je preselilo, nekaj pa, žal, tudi umrlo.

V številu mesečnih priznavalnin je zajetih 20 kmetov-borcev s statusom pred 9. 9. 1943–1945, ki bodo v letu 1973 prešli na prejemanje pokojnine in varstvenega dodatka. Občina naj bi do izpeljave postopka in določitve kriterijev za varstveni dodatek še nadalje izplačevala kmetom-borcem priznavalnino v nespremenjenih zneskih, tj. 300 do 500 din mesečno. V letu 1972 je bilo v ta namen porabljenih skupno 92.300 din, od tega 36.000 din republiških sredstev. Ker bo nekaj kmetov-borcev izpolnilo pogoje za pokojnine in varstveni dodatek prek leta, je potrebno upoštevati pri dodelitvi sredstev za leto 1973 tudi te.

Občinski organizaciji borcev NOV je bilo za preventivno zdravljenje borcev NOV na bazi Pacug dodeljenih 85.000 din.

Zdravstveno varstvo še vedno uživa 6 prejemnikov pomoči.

Za enkratno denarno pomoč 24 borcem za severno mejo 1918–1919 in dobrovoljcem 1912/1918 je bilo porabljenih 10.800 din.

Stanovanjsko vprašanje je reševala mestna komisija za stanovanjske zadeve borcev NOB na podlagi vlog, ki so bile vložene do februarja 1972, po prioritetenem seznamu, ki je bil objavljen v TV 15 in uradnem glasilu. Nekaj primerov je bilo rešenih v občinskem merilu zaradi preselitve dotedanjih najemnikov ali umrlih imetnikov stanovanj. Prek leta je bilo vloženih še 29 vlog, ki niso bile sprejete v rešitev zaradi že izkoriščenih sredstev, ampak le v